

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Prisciani institutio de arte grammatica, libri I-XVI - Cod.
Aug. perg. 132**

Priscianus

[S.l.], [1. Hälfte des 9. Jh.]

Liber I de voce

[urn:nbn:de:bsz:31-7326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-7326)

In libro uoluntatis non habetur.
h. *any* *non* *uoch* *quand* *u* *intelligunt* *de* *quo* *sunt* *uolunt* *per* *se*
in *impet* *ulata* *dm* *q* *uox* *ut* *supra* *in* *impet* *ulata* *quif*
a *nullo* *app* *erit* *pp* *u* *erit* *m* *iter*

uar 11

quod sit origo
nominis

quod sit origo nomen in de antiquitate litterarum docent
caldeorum lingua regulatum nomina litterarum ad hunc
formam hinc parva hinc hoc estum hinc hinc hinc hinc
auctoritate litterarum

Fragment of a manuscript page with dense handwritten text in a medieval script, likely Gothic or similar, visible on the right edge of the image.

1

mouit rēu. d'ronantē q̄ p̄uocalibz immobilitatē. Et q̄ q̄d m̄ p̄p̄ia
 m̄ p̄dupliā acapit d'ronantē. p̄p̄ia q̄n ab a m̄apit p̄llaba m̄p̄na p̄o die
 zionny p̄p̄ia p̄ubp̄antē uocali m̄ndē p̄t ut uno m̄ppit. p̄dupliā q̄n
 im̄p̄o d'iccionē ab a m̄apit p̄llaba p̄uocalē an̄ p̄p̄ia p̄ubp̄antē q̄no
 cali m̄ndē p̄t ut m̄ap. p̄p̄ia. h̄ur. In quo loco unq̄ volēbant ḡm̄unt
 f̄andē. q̄. h̄ca. a m̄unuy. p̄p̄ia. h̄ur. q̄n alit̄ p̄nunciū p̄p̄ia.
 q̄ si c̄ p̄p̄ia p̄t p̄p̄ia. c̄ p̄p̄ia alit̄ p̄p̄ia ut p̄p̄ia m̄unuy duo
 m̄. p̄p̄ia d'ronān acapit. Na q̄n p̄t d'ronān m̄ndē p̄t ḡm̄
 natu unq̄ p̄p̄ia. ḡn alit̄ q̄. t̄llz m̄ndē p̄p̄ia debuit. un̄ p̄p̄ia
 q̄ ḡm̄unt p̄ p̄ma. p̄p̄ia quon̄ duo p̄p̄ia loco d'ronantē acap
 p̄ebunt. ut p̄ d'icuy p̄p̄ia. na t̄llz. unct̄ q̄n p̄t p̄p̄ia p̄p̄ia
 q̄ p̄p̄ia doct̄imo an̄ p̄ p̄p̄ia p̄llabū unct̄ q̄ m̄ndē ḡm̄
 t̄ca d'icillabū p̄p̄ia. p̄p̄ia q̄ im̄p̄o d'iccionē m̄ndē. p̄nc̄o p̄p̄ia
 ut m̄unuy adunq̄ p̄p̄ia n̄ h̄c. un̄ in b̄cō. p̄p̄ia p̄p̄ia a
 p̄llabū n̄ h̄c cup̄t̄ p̄ p̄llabū p̄p̄ia p̄p̄ia. n̄ q̄ p̄p̄ia
 an̄ a loco p̄p̄ia d'ronantē app̄ia m̄ndē. p̄ n̄ an̄. d'ronantē.
 un̄ h̄nc̄ p̄p̄ia. nullu d'ronantē an̄ p̄ app̄ia n̄ h̄c.
 U. ut h̄o loco d'ronantē p̄p̄ia f̄andē p̄p̄ia in omnibz un̄ h̄c
 apud latinoy q̄. ut utol̄ d'icū. un̄ utol̄. h̄ n̄ h̄c. q̄. utol̄
 h̄. h̄c. p̄. d'icū. ut un̄ utol̄ n̄ h̄c p̄p̄ia p̄p̄ia n̄ h̄c
 nonē q̄ d'icū qui id h̄c p̄p̄ia p̄p̄ia h̄nc d'icū p̄p̄ia
 uolūt. q̄. q̄n illi n̄ h̄c un̄. t̄n an̄ q̄n d'icū p̄p̄ia. utol̄
 h̄nc q̄. p̄p̄ia d'icū. p̄. ut p̄p̄ia q̄. ut illi volēbant acap
 d'icū m̄ p̄ d'ronantē p̄p̄ia. t̄ h̄c utol̄ q̄ d'icū. h̄nc d'icū
 utol̄ in h̄nc. q̄. n̄ h̄c. p̄. utol̄. d'icū. p̄. utol̄. Sic n̄ q̄
 p̄p̄ia p̄p̄ia h̄c p̄p̄ia p̄p̄ia. p̄. d'icū p̄p̄ia. ut.
 At n̄ h̄c h̄nc animo n̄ h̄c p̄p̄ia. t̄n q̄n idē utol̄. m̄ndē
 un̄ p̄p̄ia q̄ d'ronantē. p̄p̄ia. ut. h̄nc p̄p̄ia. p̄. utol̄.
 d'icū. p̄p̄ia q̄ un̄ h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia
 quon̄ d'icū in q̄. q̄. d'ronantē p̄p̄ia p̄p̄ia. t̄ h̄c p̄
 p̄p̄ia c̄p̄ia ut c̄p̄ia c̄p̄ia c̄p̄ia c̄p̄ia un̄ adu adu
 un̄ audiat. q̄. utol̄. p̄. utol̄. d'icū. p̄. utol̄. Sic n̄ q̄
 alemun. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.
 p̄p̄ia. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.
 un̄ h̄c. p̄p̄ia q̄ h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia. ut. h̄nc p̄p̄ia. p̄. utol̄.
 t̄llz p̄p̄ia p̄p̄ia in h̄nc. h̄nc. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.
 n̄ p̄p̄ia. t̄ h̄nc d'icū p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia h̄nc. p̄. utol̄.
 p̄p̄ia p̄p̄ia h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.
 p̄p̄ia p̄p̄ia d'icū. in h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia.
 h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia. h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia.
 t̄ h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia. h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia.
 p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia. h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia.
 m̄ utol̄ h̄c q̄n p̄p̄ia m̄ndē acapit. ut. d'icū. p̄. utol̄.
 p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.
 p̄p̄ia q̄ h̄nc p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia. ut. d'icū. p̄. utol̄.
 t̄ h̄nc. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.
 t̄ h̄nc. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄. p̄. utol̄.

caer

uir

U

F

uar

offi

uir

or

caer

F

caer

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including various abbreviations and fragments of text, likely from a glossary or commentary.

ium b q n p m p t u b u a c h o a c c i p i a t p e u n t u r u p n p o t z . S e c u n d u m q u i p p u
 d i g a m u a b o l i t q u i d e u b i q l o c o u p p i p o n t b u n t h e n g i t e t h . S u r s i t a t e p p r
 h o r i m m u l t i t q o t n t i o n i b z u l o r u t e o m y u l t i m u r u n y . M a t z q q c a
 p u p o l e b u n t u n t p o n t i t . F . q o r e h d u n t p o t e t a b o l i d e u s i . a l p r u u .
 k u x e m a . p y p t e d u p i o n . E t h i g n u m u t u q s o m a t e g i n t e m p o d o
 d e t z i s s i m o u p p o l l i m i t q u i p r a t i n x i p o l o p h i j u n t i p e r e m p t a u n
 u o p a f o r a l a x u f o u . H o r q q m a t z c u r p u t p o n i m z u l o c o d i g a m u t u t
 d a m u a n s u u r p a u o o m i o m y b o n y . H e n p a l i u p q r o d e r o m a t z t
 a u p h o m u t c u r p u p o l a p i s h u u t p o t e c o l u n o p e u b i n e u b i p z e i p o l i t k a
 e h i t u t p i p i o r p i t . S e d e n h a d e t h o d i o n z q p u a l u t i n h a c l i t t a . i . j
 u l o c o d i g a m u t p o p i t o p o t h e t u r p a m p l i d r o u p o m m u p o t e t u r d e c a s s i m o r .
 H o r e t a p u b o l i p o l a t e p i n t d i g a m u t . f . q u o z i t u r . a b . p . i n d i p i t d i c c i o q r o
 l a u p p i u m u . u t . p . p e t t u r . b p e t o r . d n e . q d i g a m u i n u o c a l i p p o n i n
 p o t z i d e h l o c q q t u y m o z a m t q . b . t . f . p . n . i n t a d e p r t p n i t u m u n p o t z
 a p n o r q q m u l t i t u r q p . u . d r o . b . p o n i t . u t e t e t h r c a s t l a t e u t u d u e c h i r
 p . b . p e m b i t . q d r o . u . u n d r o p o n i n p o t z . . p e t b u n g i t . 7 b l i t a a n t i q u i s s i m
 d i c e b u n t e t e t a n t i l l u n o . q h o r e h d i t i n p i m o m y t a t i o n i s l i b o n a t o m u r
 n e m m e t . b . q q . m . u . h i p o e u m d u t i m u l t i m z u t a n p h i o p a b p h i o .
 A p p u n t i o a n o m n i s u o c u l i p o n i p o t z . S e r o h q u i t u o n e m i n m o n t
 a n t i q u o s e o n . c . p . t . n . u t h u b t o h a m i m u r h a n o r h i t a n y h o m o h u m z h r
 l u r . e h p a n s . e h u u p o p h i l o y o p h u r p h i m p h u r . I d e h r h e r u n y t z a r e m
 b i t u o c a l i b z u t m i n i m u p o n t . C o n y o n a n t i b z i n t a m y t z u t p l u m m u m
 o m n y h l i t t u s i n t u o x p l u r p o n u t e p p a r e p o r t p o n i t q e u n p o n i t . q
 u o c a l i b z u e a d o h r h r e m d e t u r . n e s i t o l l u t t a p i t t a u u r y s i g n i f i c a t i o n i s
 u t s i d i c u h i t i m z i n u p p i a t i o n e q u i y m t u m u d a m p a e h i t i n t e l l e t z t n p i n
 n h r i n t i g h r . D y o n a n t i b z h r e c o h e h a u t u t a u r o d p a n t z p u b y t a n t u t p r .
 u t s i a n p h i a t u r y s i g n i u m m i n u u t p u r u r u t p o d i c u e u a n s y p e h u t e m s i . u n
 h u e a p d i t u t u n a t i o n e s e o n d o c t r i n i m p i n g u l u r p e h i t t a r q q l i t t u r q p p t
 p . t . t . e . p . t . t . f . p . t . t . x . p e m b i t e t h . H o r i n r e m p t a p a m u m z . H o l u
 t i m y t n n o r q q p . p h . e a m i n z . p . p e m b i t u t u t p i l u r p a m a p u m i n q u t p i p o
 d i x i m z u l i q u u i n p u n n t i a t i o n e s l i t t u t d i p p h i t i t u t e r o n o . p h . I d e
 i d e h r e t u p l a t u m a b i l l i r m u l t u p i g l e q n t e p e c o h e h a h u e q m o m u t i r
 n e s i t o l l u t m i n u u t s i g n i f i c a t i o . q u a d u r p u b t e n u e t a u p p i a t i o n e
 d i c u m p e t o n p i m z i n t e l l e t z i n t i g h m u n a . n a h e q s i u n c e d e h r u o c a l i b z
 a n p h i a t . H o r e t h d i t a l i q u u h r e c o g n a t i o . p . l i t t u t e u o c u l i b z . E
 q u i d a d u b i t a u s i u n t u t r u p p o n i d e b a t h u e u p p i a n s u b i u n g i . U n t o l t h
 l o c o u t d i x i m u r a p p u n t i o n i s d i g a m u p o n t i t i n d i c t i o n i b z a b . p . i n a p i t e t
 b z p o l i t l o c o d i g a m u t . b . p e m b i t u t i n d i c a n t e t d e b a t p p o n i d i g a m u q s i
 u o c u p p u r p u r q s i d y o n a n t i d i g a m u i n t a d e p r t p p o n t i t p e m p u n t e t c o m o
 d u b u n t i d i n b . u t b u t h o n b n o d o r d i c e t h r p u p z e o y h u t u . i d . p . m u l t i r
 m o d i r p u n g i n t l o c o u o c a l i r u t z i n d e l i m u t i o n e n o m n i i n . p u . l . m . u . p u
 p u d i s t i n t i t u m q s i m i l i t . u . p a m a n t p o b l i q . u t . u p u . u p u e . c u p i a e . c u
 p i a e . C l u t i n o r h r u d e q u i t c u r i n u u h . n u h . u e h . s i u o c u p o n i t
 a p p u n t i o q o m y q u p a g o p e p a c c a t e r z u n t u o c u c u p p o n t b a t a p p i
 n a t i o . n u p p e t . y h u . m u h u . u e h u p e . I d e h r a b r a p o n t p a c c a h e n t
 m u t u o c a l i r t n a p p u n t i o m u n y t h e n o n t p a d a n y u o c a l i q s u i t t i t e
 t o n y

x pho

quin

h

dicat
mbz

celebr. bir. pncip. pncip. qd dicitur ut supradocumz n alit uidet q sca n p. pp.
 reubinda. quanq. th patio gntum supradica fricat rempcti en cognatione
 romi ad h pelyone qd aunc. h t n r d u d q p n a p m d n i m s i t. p p. pp.
 de b a h b e ut p n t a c u r p p d u l z m r t n u b o q q n u p p r e m b o r e m p p f a d n
 q u r a n l o g i a p r b c o g i t r e m b e r a m p h y u s i u t q t a n u p r a n n u b e a r e m p
 t u n r e m b e t u m c o p e l l i t. p. p. n p. b. d n e r e m b a n t. — **Finis** —

*secundus liber de syllaba qd dicitur qd sit. qd sit littera dicitur potest
 qd dicitur qd sit. qd sit littera dicitur potest*

Syllaba comprehensio litterarum quibus sub uno accento
 unoque spiritu plura. ab hinc tunc et singulorum uoculorum sonorum
 labur noamz. Porro tunc et sic diffinitur. Syllaba uox
 litterarum quibus sub uno accento unoque spiritu profertur. A singulis tunc
 in hinc. n plz q ad p x litterarum p c d h i t s i l l p o t e r a t i n o r a m o n t. u t.
 a. ab. unx. manx. raux. raux. **S**yllaba uox
 distans litterarum. n plz sunt q u n t u o c a l i b z e q b z f u n t. q r e u p h o m b z l i t
 t i r p a n t i n u m e r a b i l i t. n u l l u z. v. m. u o c a l i b z. h e. u n. u. q. l. n a l i t i n g u n t d i p
 t o n g u i s n l o c o p o s i t a d r o n a n t i u. u. t u t a t u n g u p o t e d i p t o n g o c u m i t a t
 u n l i t e r u t q l i n g u e r a p t i n t u m t p d u a l z u o c a l i b z i n t e r. h i p d i p t o n g o
 s i n g u l a u o c a l i p o s i t u t. u t p l o r e n p p l u m r e n q i q n o p i q n o t u b i q p h o m
 t o n g o p d u c t a t. q. s u p d i c t u. p o r. u. i. s e r d i c t i o n i b z p o n m z. u. c p o d u o c
 m o n d a r. p a l u e n i l z. m o r e u. m u p. q s i n g u l u m l i t t e r u t s i l l e u o c a l i b z u t
 d i e r o r a n t. u t. a. e. q h e d u a b z r e a n t a u o c a l i b z f u n t q i n t u r d i p t o n g z
 u t a u. o e. t a u o c a l i. q r o n u n t a n c e d i t e t h r a u s i t a n c e d i t e t y d a.
 r a n t e u t a d. n p l z t u q r o n u n t e r t u r a n c e d i t e n e n u m z d i t u t n t p o n t.
 S t n h n o t a n d u z q s i a n c e d u n t m r o n a n t e r n p o s s e n o u a t d i t u o c a l e q
 i n o n r o n u n t n e t u n s i. m. r a n t p o s s e a n c e d i t e n. u. u. u t r e m p p. s i a n c e
 d i t u r s i l l e m i n t a r o n a n t e r n e c h i t e t a r a n t e t a r o n u n t e i a n t y a n t z
 i l l e a n d u z n s i t o p o s i t u u t a b t o a d t o p r o. s i n o d i u n z t n d e t o n t o g n a p h a
 o r t h o d i t r a c i o n a b i l i z t r o n o m z q. q u n t u a d i m p a u o d r p l a t i o n e t i p o s i
 t i r q q r a m p l i c i u n t z u l u s o n d i n d i r s i l l a b u n l i t t e r u r a m u n t. **O** b s e r u a t e n
 h u n c i l l u d q o p o n t e r s o b l e t z o b l a t z a b n u o a b n u d o q s i m i l i a. s i. b.
 t u s i t i q d u s i l l m o n t s i p l i c i u d i c t i o n u p m a c o m u n t h i t i m t e r u r u t p o r
 p e t a c o m u n t p h i n z q i u s i t. **S**yllaba hinc et hinc q s i m i l i n p a t e r t
 e l i y o n e. m. i p n t a d n e s i d i s i n t a r a n t e r s i l l. m. n e m p s i m b e t h e b e o
 i n u m z t z u n h e l o i n h i b e o a d h u c a b h i n e q s i m i l i b z. s i l l a b u t p n a p u l y
 a r p p i t e u o c a l i r s i t e m p l i r o r o n u n t p p o s i t i o n i r i n t a t u r u a. q n o i n r e h e
 r e h e e r e h u e. s i i m e d i a d i c t i o n e s i l l a u o c a l i s e p u t n e c h i t e t a n c e d i t e t
 q q n s i t c o p o s i t u i n o c a l e t e m n u m u t p e t u r c u m u l y p a p i t u o m u n o.
 t n q n i c o p o s i t a r e t i n u b e h i t r o n u n t. u t c o t o c o n y. **P** r i n c i p a l i t e r s i l l
 h i m p n c i p o d i c t i o n u p o s i t a t a b o m n i b z i c i p a l i t e r d i s t i n t e t n n i o n t
 p o r t e. s i n h u r u o c a l i q d e o m n i t. a q e q. r o n u n t e t i c i p u t r a m p s i l l y m n e
 s t i z s i l z u o c u l u d z. s r o n u n t e t u s i r a u s i t s i l l a u o c a l i s e p u t n e c h i t e t
 d i s t i n t e t n i s u p d i c t u i d i c t i o n i b z q s e p p o s i t i o n i b z s r o n a n t e r d i s t i n t
 b z t a l i y p a n t i b z o n a t i o n i r s i n t o p o s i t a. u t a b u t o n a b a n d i o s u b t o
 a d u n o i n t o s r a c i o t t o p a g o t u r a p e t o a l t u t u. n i t t n s i r a u s i t a c o n
 r o n a n t e s e p i t e h e a n c e d i t e t i q c u n q r o n a n t e d i s t i n t e. **S** p s i n

*q d littera dicitur
 n e p o r a t
 o p d i m t q
 r o n o*

nu

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off]